

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého, soudce Davida Hipšra a soudkyně Jiřiny Chmelové v právní věci žalobce: **Bc. M. H.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 427/16, Praha 2, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 5. 2025, č. j. 9 A 46/2025-25,

t a k t o :

Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 2. 2025, č. j. MSP-32/2025-OSV-OSV/5, zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 6. 1. 2025, sp. zn. Si464/2024, kterým tento krajský soud částečně odmítl žádost žalobce o poskytnutí informací. Žalobce se proti tomuto rozhodnutí bránil žalobou u Městského soudu v Praze. Zároveň požádal o osvobození od soudních poplatků. Tuto žádost městský soud v záhlaví označeným usnesením zamítl. Uzavřel, že žalobce přes výzvu nedoložil úplným a hodnověrným způsobem své majetkové poměry.

[2] Městský soud vyšel z toho, že žalobce je veden na Úřadu práce a v současné době je v pracovní neschopnosti (k žádosti připojil mimo jiné potvrzení o dočasné pracovní neschopnosti a lékařskou zprávu). Po zaplacení měsíčních výdajů disponuje částkou 2 260 Kč a ačkoli přes výzvu soudu nevyčísil své pravidelné výdaje, je zřejmé, že mu tato částka nemůže stačit k uhrazení veškerých životních potřeb vyjma bydlení. Zároveň z této částky není možné ani splácet dluh I. H., která mu půjčuje finanční prostředky. K tomu

městský soud odkázal na řízení vedená u téhož soudu pod sp. zn. 10 A 5/2025 a 10 A 29/2025, z nichž vyplývá, že aby mohl žalobce tento dluh splácet, musel by disponovat dalším příjmem, který soudu nepřiznal. Zároveň v prohlášení o osobních a majetkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků žalobce uvádí další dluhy a půjčky, ale celkový počet nedoložil. To odůvodňoval tím, že jich je mnoho a že „*ztratil přehled*“. Předlužení žalobce není samo o sobě důvodem pro osvobození od soudních poplatků. To, že žalobce nemá vyjma sociálních dávek oficiální zdroj příjmů a prostředky získává také nevratnými půjčkami od svých příbuzných, přivedlo městský soud k úvaze, že není zřejmé, proč by si žalobce nemohl tímto způsobem obstarat také prostředky na zaplacení soudního poplatku. V této souvislosti městský soud také poukázal na to, že z předloženého výpisu z účtu žalobce je zřejmé, že soudní poplatek či jiné náklady řízení v jiných věcech hradí, i když ve snížené výši, ačkoli by na tyto úhrady neměl mít podle vlastních slov prostředky.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost. Nesouhlasí s posouzením městského soudu, podle kterého úplně, pravdivě a hodnověrně neosvědčil své majetkové poměry. Namítá, že městský soud neuznal řádně doložené potvrzení o výši dávky hmotné nouze a z toho dovozoval údajnou neúplnost a nehodnověrnost tvrzení stěžovatele. Toto potvrzení stěžovatel řádně doložil na standardizovaném formuláři.

[4] Dále zpochybňuje závěr městského soudu, podle něhož disponuje dalším příjmem, což dovozuje z „*hypotetického*“ splácení dluhu I. H. a K. K. Stěžovatel odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2016, sp. zn. 3 Tdo 1418/2016, ze kterého vyvozuje, že ujednaný termín vrácení zápůjčky neznamena závazek prostředky do ujednaného dne vrátit. Městský soud také v této souvislosti nevycházel z aktuálních majetkových poměrů stěžovatele, ale z hypotetické možnosti sám přenechat věci zapůjčitele I. H. a K. K. Tedy zde městský soud rozhodl zmatečně, aniž by porozuměl zákonné definici zápůjčky, a zároveň bylo podle stěžovatele rozhodnuto v jeho neprospěch trestným činem soudce [k tomu odkazuje na § 329 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku]. Stěžovatel také namítá nesprávné posouzení hrazení členských příspěvků spolku MaSON v rámci poskytování internetu a hrazení telefonu, v čemž spatřuje porušení práva na informace a rodinu. Odkazuje pak na konkrétní body v dřívějších rozsudcích Nejvyššího správního soudu, které spočívají v řešení jeho námitek v rámci dalších jím podaných kasačních stížností. Městský soud také nesprávně posoudil splácení pořádkových pokut, které stěžovatel vynakládá racionálně za účelem odvrácení daňových exekucí a exekučních nákladů.

[5] Městský soud také nezohlednil, že stěžovatel byl evidovaný jako uchazeč o zaměstnání, a navíc byl v pracovní neschopnosti. Z tohoto důvodu nebylo možné, aby si sám příjem zvýšil. V této souvislosti městský soud nesprávně posoudil lékařskou zprávu a pracovní neschopnost. Povolené vycházky stěžovatel dodržuje za účelem odstraňování duševního onemocnění. Městský soud odkázal pouze na fiskální, regulativní a motivační funkci soudního poplatku, přičemž stěžovateli nevytýkal svévolnost, bezdůvodnost ani malichernost návrhu, a nezohlednil, že stěžovatel na podporu žádosti o osvobození od soudního poplatku předložil relevantní listiny.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovatele v tomto řízení o kasační stížnosti netíží povinnost být zastoupen advokátem ani poplatková povinnost. Tato kasační stížnost je totiž podána proti procesnímu usnesení, kterým se nekončí řízení o žalobě (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

[7] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností jednotlivých kasačních námitek. Kasační stížnost lze totiž podat jen z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Kasační stížnost podaná z jiných důvodů je nepřipustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Stěžovatel musí reagovat na argumentaci městského soudu a uvádět, z jakých důvodů jsou závěry, které soud v napadeném rozhodnutí uvedl, nesprávné. Musí tedy vylicit, kterých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl soud vůči němu dopustit v procesu vydání rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnost (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, a rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2023, č. j. 6 As 358/2021-38, bod 11). Pokud tak neučiní a nereflexuje argumentaci městského soudu, pak nejsou takové námitky přípustné (srov. usnesení NSS ze dne 10. 9. 2009, č. j. 7 Afs 106/2009-77, č. 2103/2010 Sb. NSS; ze dne 15. 9. 2009, č. j. 6 Ads 113/2009-43; nebo ze dne 14. 6. 2016, č. j. 1 As 271/2015-36, body 10-14).

[8] V návaznosti na výše uvedené Nejvyšší správní soud předně uvádí, že stěžovatelova tvrzení, která se týkají porušení základních práv, včetně práva na informace a na rodinu, byla vznesena jen obecně a bez konkrétní argumentace. Je třeba zdůraznit, že městský soud se ani okolnostmi, které stěžovatele k této námitce vedly, v napadeném usnesení vůbec nezabýval. Nijak se tedy především nezabýval hrazením členských příspěvků za poskytování internetu či nákladů za telefon, jak v kasační stížnosti tvrdí stěžovatel (podle něj hrazení těchto příspěvků soud nesprávně posoudil). Tato část kasační stížnosti proto nemůže představovat přípustnou kasační námitku. S podstatou závěrů napadeného usnesení a argumentací městského soudu se pak mýlí i část kasační argumentace stěžovatele týkající se nesprávného posouzení splacení pořádkových pokut. Ani na hodnocení tohoto výdaje stěžovatele totiž městský soud odůvodnění napadeného rozhodnutí nepostavil.

[9] K samotnému věcnému přezkumu napadeného usnesení Nejvyšší správní soud předesílá, že podstatu sporu, která je předmětem i této kasační stížnosti (tedy neosvobození od soudních poplatků z důvodu nedostatečného doložení majetkových poměrů mj. s odkazem na jiné možnosti stěžovatele obstarat si prostředky) již řešil i ve svém nedávném rozsudku ze dne 24. 4. 2025, č. j. 10 As 52/2025-15. Skutkové okolnosti nyní projednávané věci i odůvodnění napadeného usnesení městského soudu jsou s uvedeným případem srovnatelné. Ostatně na uvedený rozsudek městský soud v nyní napadeném usnesení sám přímo odkázal. Nejvyšší správní soud zde neshledal důvod se od závěrů vyjádřených v odkazovaném rozsudku odchýlit.

[10] Nejvyšší správní soud se z hlediska přípustných kasačních námitek s ohledem na logiku kasačního přezkumu zabýval v první řadě námitkou směřující k § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Stěžovatel totiž poukazuje i na možnou zmatečnost řízení, neboť má za to, že bylo rozhodnuto v jeho neprospěch v důsledku trestného činu soudce. Tato kasační námitka však nemůže být důvodná. Městský soud vydal napadené usnesení v rámci zákonem

vymezené pravomoci. Skutečnost, že stěžovatel s hodnocením městského soudu nesouhlasí, nezakládá sama o sobě důvod pro závěr o nezákonnosti nebo snad dokonce o spáchání trestného činu ze strany rozhodující předsedkyně senátu. Na tom nic nemůže změnit ani přesvědčení stěžovatele, že tomu tak bylo.

[11] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval námitkami podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., které směřují k možné nepřezkoumatelnosti napadeného usnesení. Podle konstantní judikatury se za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů považuje mimo jiné takové rozhodnutí, v němž nebyly vypořádány všechny námitky; dále rozhodnutí, z jehož odůvodnění není zřejmé, proč právní argumentaci účastníka řízení soud považoval za nedůvodnou (např. rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006-36, č. 1389/2007 Sb. NSS, ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 As 10/2005-298, č. 1119/2007 Sb. NSS, či ze dne 11. 8. 2004, č. j. 5 A 48/2001-47, č. 386/2004 Sb. NSS).

[12] Ani námitky stěžovatele týkající se nedostatků zdůvodnění napadeného usnesení Nejvyšší správní soud důvodnými neshledal. Z usnesení městského soudu totiž vyplývá, jakými úvahami se při rozhodování o žádosti o osvobození od soudního poplatku řídil. Uvedl, že stěžovatel své majetkové poměry nedoložil úplným a věrohodným způsobem, specifikoval, v čem spatřuje nedostatky, a tyto závěry podložil konkrétními okolnostmi daného případu. Usnesení městského soudu tak splňuje požadavky na srozumitelnost, přezkoumatelnost a logickou návaznost mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci. Městský soud nevychází pouze z předpokladu, že soudní poplatek by měl být hrazen z darů či půjček od třetích osob stěžovateli blízkých, nýbrž ve svém odůvodnění přestřel další důvody pro své závěry. Stěžovateli primárně vytýká nedostatky, pokud jde o jeho tvrzení a doložení majetkových poměrů. Současně městský soud vysvětlil, proč se odchyluje od některých rozhodnutí téhož soudu, v nichž byl stěžovatel od soudního poplatku osvobozen.

[13] Ve vztahu ke kasačním námitkám dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (směřujícím vůči nesprávnému posouzení právní otázky soudem), Nejvyšší správní soud připomíná, že na základě § 36 odst. 3 s. ř. s. může být účastník řízení osvobozen od soudních poplatků, jestliže to vyžadují jeho poměry, které je povinen řádně doložit. Zhodnocení oprávněnosti žádosti náleží příslušným soudům, kterým je ponechán prostor k uvážení, zda a případně v jakém rozsahu osvobození v konkrétním případě přiznají (např. usnesení NSS ze dne 21. 3. 2024, č. j. 7 As 26/2024-19, a tam citovaná judikatura).

[14] V prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech stěžovatel uvedl, že není zaměstnaný a je v pracovní neschopnosti. Pobírá příspěvek na živobytí ve výši 4 860 Kč a příspěvek na bydlení ve výši 5 649 Kč. Také uvedl, že s náklady na živobytí mu příležitostně pomáhají zapůjčitelé. Stěžovatel vlastní 1/12 podílu rodinného domu, 1/12 přílehlé zahrady a 1/24 přístupové cesty. Jeho výdaje sestávají ze 4 860 Kč za „živobytí“, 3 830 Kč za nájemné a elektřinu, dále má vyživovací povinnost vůči svému synovi činící 2 000 Kč a mezi výdaje řadí také „*nepravidelné mimořádné výdaje (soudní poplatky, skutky v dopravě apod.)*“, které označil za „*neodhadnutelné*“.

[15] Ze soudního spisu je zřejmé, že stěžovatel byl vyzván k doložení svých majetkových poměrů, avšak na tuto výzvu nereagoval dostatečně. Stěžovatel sám uvedl, že má více dluhů, nad nimiž „*ztratil přehled*“, a nebyl schopen doložit ani jejich přibližný rozsah. Taková

pokračování

podoba jeho tvrzení nemůže založit důvod pro osvobození od soudních poplatků. Stěžovatel v souvislosti se svými dluhy a půjčkami namítal, že městský soud dovodil jeho další příjem z možnosti splácet půjčky, aniž by byl tento příjem doložen. Nejvyšší správní soud však konstatuje, že úvahy městského soudu vycházely z celkového obrazu stěžovatelových tvrzení a předložených dokumentů a soud oprávněně zpochybnil věrohodnost tvrzení stěžovatele o chybějícím jakémkoliv dalším příjmu. Jestliže stěžovatel dlouhodobě hradí různé výdaje, aniž by disponoval prokazatelnými příjmy, lze zpochybňovat úplnost a pravdivost jím předložených údajů. V tomto ohledu není určující, zda městský soud porozuměl zápůjčce v tom smyslu, jak ji vnímá stěžovatel. Klíčové je, zda stěžovatel dokázal zpochybnit závěry městského soudu o úplnosti a hodnověrnosti doložení jeho majetkových poměrů. A to se mu v dané věci nepodařilo.

[16] Co se pracovní neschopnosti týče, tak stěžovatel také tvrdí, že ji městský soud nesprávně posoudil spolu s jeho lékařskou zprávou a povolenými vycházkami. Těmito okolnostmi se ale městský soud ve svém odůvodnění blíže nezabýval. Zdravotní stav stěžovatele městský soud nijak nezpochybňoval. S ohledem na svoji pozici jako uchazeče o zaměstnání v pracovní neschopnosti stěžovatel dále obecně odkázal na rozsudek NSS ze dne 10. 4. 2025, č. j. 8 As 16/2025-18, bod 18, který se týkal jiné věci téhož stěžovatele. Jedná se ovšem o bod shrnující argumentaci stěžovatele směřující k popisu jeho finanční situace mimo jiné i s ohledem na jeho zdravotní stav. Tedy se nejedná o právní závěr soudu, který by stěžovatelův nárok na osvobození od soudního poplatku osvědčoval. I v tomto bodě se Nejvyšší správní soud naopak vyjadřuje tak, že ačkoli u nemajetných osob je zpravidla namíste osvobození od soudního poplatku přiznat, byť částečně, tak je přípustné, že „u účastníka řízení mohou existovat takové okolnosti, které i přes jeho nemajetnost, mohou vést k jeho neosvobození.“ V projednávané věci tak městský soud ani v tomto ohledu nepochybil, pokud dospěl k závěru, že stěžovatel své majetkové poměry neosvědčil úplně a hodnověrně.

[17] Nejvyšší správní soud ve shodě s existující judikaturou (viz například již zmíněný rozsudek č. j. 10 As 52/2025-15 (bod 9) dále připomíná, že „povinnost tvrzení a důkazní břemeno ohledně majetkových, osobních a výdělkových poměrů tíží žadatele o osvobození od soudního poplatku“. Tedy pokud žadatel (stěžovatel) uspokojivě neosvětlí, z čeho hradí své každodenní potřeby, jaké konkrétní dluhy a půjčky má a jak je splácí, z jakých příjmů hradí jiné výdaje – soudní poplatky, které mohou být i snížené, ačkoli tvrdí, že na jejich úhradu nemá prostředky, nelze ve světle uplatněných kasačních námitek napadené usnesení městského soudu považovat za nezákonné.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Na základě shora uvedeného Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Proto ji v souladu s § 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s. zamítl.

[19] O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne městský soud v rozhodnutí o žalobě. Kasační stížnost zde totiž mířila do usnesení, které je vnořeno do řízení o žalobě (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022-30, č. 4554/2024 Sb. NSS, bod 50).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. července 2025

Milan Podhrázký
předseda senátu